

INHOUDSOPGAVE EXAMENREGLEMENT

A. Algemene bepalingen	2
B. Het schoolexamen.....	5
C. Het centraal examen	10
D. Uitslag, herkansing en diplomering.....	12
E. Overige bepalingen	15

EXAMENREGLEMENT SECTOR HAVO/VWO

Het examenreglement wordt vastgesteld door het bevoegd gezag van het Udens College.

Het examenreglement wordt gevormd door de hoofdstukken:

- A. Algemene bepalingen
- B. Het schoolexamen
- C. Het centraal eindexamen
- D. Uitslag, herkansing en diplomering
- E. Overige bepalingen

Het examenreglement treedt in werking binnen vier weken na aanvang van het schooljaar.

Het voorliggende examenreglement geldt voor de kandidaten behorend tot havo-cohort 2011-2013 en vwo-cohort 2011-2014.

Jaarlijks stelt het bevoegd gezag zo nodig de lopende examenreglementen bij indien nieuwe regelgeving en veranderende inzichten dit noodzakelijk maken.

Vanwege de leesbaarheid is gekozen voor het begrip 'sectordirecteur' in plaats van 'voorzitter van de sectordirectie havo/vwo'.

HET EXAMENREGLEMENT

A. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1: Het afnemen van het eindexamen

1. Het eindexamen wordt onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag afgenomen door de sectordirecteur en de examinatoren.
2. De sectordirecteur wijst een van de personeelsleden van de school aan tot secretaris van het eindexamen.

Artikel 2: Indeling van het eindexamen

Het eindexamen bestaat voor alle vakken uit een schoolexamen en voor een aantal vakken ook uit een centraal examen.

Artikel 3: Onregelmatigheden

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen (schoolexamen en centraal examen) schuldig maakt of heeft gemaakt aan enige onregelmatigheid, kan de sectordirecteur maatregelen nemen.
2. Bij de beoordeling van een onregelmatigheid kan de sectordirecteur bijgestaan worden door een begeleidingscommissie (zie artikel 4).
3. De volgende, in artikel 3.1 bedoelde, maatregelen kunnen, al dan niet in combinatie met elkaar, genomen worden.

- a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets of onderdeel van het schoolexamen of het centraal examen,
 - b. het ontzeggen van deelname of de verdere deelname aan één of meer zittingen van het schoolexamen of het centraal examen,
 - c. het ongeldig verklaren van één of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen,
 - d. het verplicht opleggen van het gebruik van een van de herkansingsmogelijkheden om alsnog aan de voorwaarden van het schoolexamen te kunnen voldoen,
 - e. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de sectordirecteur aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen, bedoeld in de vorige volzin, betrekking heeft op één of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in het volgende tijdvak van het centraal examen, dan wel ten overstaan van een staatsexamencommissie.
4. a. Alvorens een beslissing ingevolge artikel 3.3 wordt genomen, hoort de sectordirecteur de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan.
- b. De sectordirecteur deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in artikel 3.5.
- c. De schriftelijke mededeling wordt, naar inzicht van de sectordirecteur, in afschrift toegezonden aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, alsmede aan de inspectie.
5. a. De kandidaat kan tegen een beslissing van de sectordirecteur in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school in te stellen commissie van beroep (zie artikel 5). Van de commissie van beroep mag de sectordirecteur geen deel uitmaken.
- b. Het beroep wordt binnen drie werkdagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de commissie van beroep ingesteld. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen 10 werkdagen na ontvangst van het beroepschrift, tenzij zij de termijn, met redenen omkleed, heeft verlengd met ten hoogste twee weken.
- c. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van artikel 3.3.d.
- d. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, de sectordirecteur en aan de inspectie.

Artikel 4: De begeleidingscommissie

1. Deze commissie bestaat uit:
- de secretaris van het eindexamen, als voorzitter,
 - een docent voor de vakgroep talen,
 - een docent voor de vakgroep maatschappijvakken,

een docent voor de vakgroep wiskunde en natuurwetenschappelijke vakken,
een docent voor de vakgroep expressievakken.

De sectordirecteur (of diens plaatsvervanger) is als toehoorder aanwezig.

2. De commissie heeft tot taak, op verzoek van de sectordirecteur, de sectordirecteur te adviseren in de volgende gevallen:
 - a. regelingen te treffen waar, in het programma van toetsing en afsluiting van het schoolexamen, niet in is voorzien.
 - Zowel een examiner als een kandidaat (of bij en minderjarige kandidaat diens ouders of verzorgers) kunnen bij de sectordirecteur een verzoek indienen om in geval van zwaarwegende bijzondere omstandigheden een voorziening of regeling te treffen in afwijking van het reglement schoolexamen. Een dergelijke voorziening mag niet in strijd zijn met het eindexamenreglement en het examenbesluit.
 - Dit verzoek dient zo spoedig mogelijk schriftelijk te worden ingediend bij de sectordirecteur met vermelding van de bijzondere omstandigheden en de gewenste voorziening en/of regeling.
 - Alvorens een advies aan de sectordirecteur uit te brengen hoort de commissie, al naar gelang de aard van het verzoek, de examiner, diens vaksectie, de kandidaat en/of diens ouders of verzorgers.
 - b. de behandeling van eventuele klachten met betrekking tot het schoolexamen;
 - c. de beoordeling van onregelmatigheden bij het schoolexamen en centraal examen.
- De begeleidingscommissie hoort alvorens een advies uit te brengen zo nodig vooraf de kandidaat en ieder ander die naar het oordeel van de commissie tot een rechtvaardige beoordeling kan bijdragen.

Artikel 5: De commissie van beroep

De in artikel 3.5 genoemde commissie van beroep is samengesteld uit drie leden:
de directeur-bestuurder,
een oudervertegenwoordiger uit de sectordeelraad of door de sectordeelraad aangewezen en een docentvertegenwoordiger uit de sectordeelraad of door de sectordeelraad aangewezen.

Het adres luidt: Postbus 108, 5400 AC Uden.

Artikel 6: Geheimhouding

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van het Besluit Eindexamens en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van het eindexamenbesluit de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

Artikel 7: Delegeren bevoegdheid

De bevoegdheden van de sectordirecteur kunnen wat betreft het schoolexamen worden uitgeoefend door de secretaris van het eindexamen.

B. HET SCHOOLEXAMEN

Artikel 8: Het programma van toetsing en afsluiting (PTA)

Het bevoegd gezag van de school stelt jaarlijks, binnen vier weken na aanvang van het schooljaar, een programma van toetsing en afsluiting vast, dat in elk geval betrekking heeft op het desbetreffende schooljaar. In het PTA wordt in elk geval per vak aangegeven:

- a. welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst;
- b. de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen;
- c. de wijze waarop de toetsing van het schoolexamen plaats vinden;
- d. de duur van de toetsen van het schoolexamen;
- e. de periode waarin de toetsen van het schoolexamen plaatsvinden;
- f. de herkansingsmogelijkheid van onderdelen van het schoolexamen;
- g. alsmede de regels voor de wijze waarop het eindcijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.

De vorderingen van het schoolexamen worden genoteerd in een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm.

De periodeplanners maken deel uit van het PTA.

Artikel 9: Verantwoordelijkheid voor het schoolexamen

De verantwoordelijkheid voor de organisatie van het schoolexamen en de naleving van de hierna volgende bepalingen berust bij de sectordirecteur en de secretaris van het eindexamen.

Artikel 10: Afname schoolexamen

1. Het schoolexamen wordt afgenomen overeenkomstig het in het PTA vermelde programma voor de afzonderlijke vakken. Eventuele wijzigingen of aanvullingen daarop, die in de loop van het schooljaar worden verstrekt, worden geacht met de reeds verstrekte regeling één geheel te vormen.
2. De kandidaat wordt in de gelegenheid gesteld het schoolexamen voor de betreffende vakken uiterlijk één schoolweek voor aanvang van het centraal examen af te sluiten.

Artikel 11: Deelname aan het schoolexamen

1. De kandidaat is verplicht aan alle voor hem geldende onderdelen van het schoolexamen op het gestelde tijdstip deel te nemen.
2. **Als een kandidaat wegens ziekte of om andere gewichtige reden verhinderd is een bepaalde toets af te leggen op het gestelde tijdstip, stelt hij (of stellen zijn ouders of verzorgers, indien de kandidaat minderjarig is) de sectordirecteur of de secretaris van het eindexamen daarvan zo spoedig mogelijk, doch in elk geval vóór aanvang van de toets in kennis. Indien de kennisgeving mondeling geschiedt, dient deze zo spoedig mogelijk schriftelijk te worden bevestigd.**

3. In geval van verhindering wegens ziekte kan de sectordirecteur of secretaris eindexamen eisen dat de kandidaat een medische verklaring van de behandelend arts overlegt. Indien de arts hieraan niet wil meewerken is de sectordirecteur bevoegd een controlerend arts te zenden.

4. Een kandidaat die bij een schoolexametoets te laat komt en niet meer wordt toegelaten neemt onmiddellijk contact op met de sectordirecteur of de secretaris van het eindexamen. Deze beslist of en op welke wijze de kandidaat alsnog aan de toets kan deelnemen.
5. Indien een kandidaat met een toets is gestart, geldt het resultaat van de toets.
6. Als een kandidaat zonder geldige reden niet aanwezig is geweest bij een toets dan wel zonder geldige reden zo laat is verschenen dat hij niet meer aan die toets mocht deelnemen, wordt dit als een onregelmatigheid aangemerkt.
7. Als een kandidaat niet heeft voldaan aan de inhoud van een toets of aan de daarmee samenhangende eisen zoals omschreven in het PTA (bijvoorbeeld het niet tijdig inleveren van - onderdelen van - een leesdossier, de praktische opdrachten, het profielwerkstuk of de handelingsdelen) kan dat worden aangemerkt als een onregelmatigheid (zie artikel 12).

Artikel 12: Onregelmatigheden bij het schoolexamen

1. Onregelmatigheden, bedoeld in artikel 11.6 en 11.7 , en andere onregelmatigheden dienen schriftelijk bij de sectordirecteur aangemeld te worden. De beoordeling van onregelmatigheden geschiedt door de sectordirecteur.
2. Als een kandidaat een praktische opdracht later dan de van tevoren bekend gemaakte inleverdatum inlevert, zonder geldige reden vooraf, doch wel binnen vijf werkdagen daarna, kan er op het onderdeel 'planning/procesbeoordeling' een aantal punten in mindering worden gebracht. Indien de opdracht later dan vijf werkdagen na de inleverdatum wordt ingeleverd kan het cijfer 1 worden toegekend.
3. Indien een kandidaat een handelingsdeel op de vastgestelde einddatum niet 'naar behoren' heeft afgerond doordat onderdelen van het handelingsdeel niet zijn ingeleverd, wordt dit aangemerkt als een onregelmatigheid.

Artikel 13: Inhaaltoetsen

1. Indien een kandidaat met geldige reden een toets niet heeft kunnen afleggen of aan daarmee verband houdende eisen geheel of gedeeltelijk niet heeft kunnen voldoen, terwijl zulks niet als een onregelmatigheid is aangemerkt, heeft hij recht op een inhaaltoets en/of wordt hij alsnog in de gelegenheid gesteld om aan de eisen te voldoen.
Hiertoe dient de kandidaat uit eigen beweging zo spoedig mogelijk contact op te nemen met de secretaris van het eindexamen en de betreffende examiner, teneinde afspraken te maken over het tijdstip van de inhaaltoets.
2. Het tijdstip van de inhaaltoets wordt vastgesteld door de examiner zo nodig in overleg met de secretaris van het eindexamen en/of de kandidaat.
3. Gemiste toetsen uit de laatste periode van het schoolexamen worden, als inhaaltoets, afgenomen in de laatste herkansingsperiode en komen niet in aanmerking voor herkansing.
4. Gemiste herkansingstoetsen kunnen als regel niet worden ingehaald.

Artikel 14: Herkansingsregeling

1a. Voor kandidaten van 4-havo geldt:

- elke kandidaat mag één toets van de schoolexamens die in trap-1 en trap-2 worden afgenomen herkansen in periode 3 van het vierde leerjaar.
- elke kandidaat mag één toets van de schoolexamens die in trap-3 en trap-4 worden afgenomen herkansen in periode 5 van het vierde leerjaar.
- elke kandidaat mag één toets van de schoolexamens die in trap-5 en trap-6 worden afgenomen herkansen in periode 1 van het vijfde leerjaar.

Voor de bespreekgevallen in de rapportvergadering wordt een advies uitgebracht met betrekking tot het te herkansen schoolexamen.

b. Voor kandidaten van 5-havo geldt:

- elke kandidaat mag twee toetsen van de schoolexamens die worden afgenomen in het vijfde leerjaar, herkansen na de laatste toetsperiode van het vijfde leerjaar.

c. Voor kandidaten van 4-vwo geldt:

- elke kandidaat mag één toets, van één der vakken die afgesloten worden in het vierde leerjaar van het vwo, herkansen in de eerste toetsperiode van het vijfde leerjaar. Wanneer het eindcijfer van zo'n vak onvoldoende is, kan de examinator bepalen dat de herkansing over meerdere onderdelen gaat.

d. Voor kandidaten van 5-vwo geldt:

- elke kandidaat mag één toets van de schoolexamens die in trap-1 en trap-2 worden afgenomen herkansen in periode 3 van het vijfde leerjaar;
- elke kandidaat mag één toets van de schoolexamens die in trap-3 en trap-4 worden afgenomen herkansen in periode 5 van het vijfde leerjaar;
- elke kandidaat mag één toets van de schoolexamens die in trap-5 en trap-6 worden afgenomen herkansen in periode 1 van het zesde leerjaar;

Voor de bespreekgevallen in de rapportvergadering wordt een advies uitgebracht met betrekking tot het te herkansen schoolexamen.

e. Voor kandidaten van 6-vwo geldt:

- elke kandidaat mag twee toetsen van de schoolexamens die worden afgenomen in het zesde leerjaar, herkansen na de laatste toetsperiode van het zesde leerjaar.

2. Inhoud, vorm en duur van de herkansing zijn gelijk aan die van de oorspronkelijke toets, tenzij de begeleidingscommissie op verzoek van de examinator en met instemming van de kandidaat anders beslist.

3. Per vak staat in het PTA aangegeven welke toetsen voor herkansing in aanmerking komen. Praktische opdrachten zijn uitgesloten van de herkansingsregeling.

4. Een kandidaat mag meerdere toetsen van hetzelfde vak herkansen. Een bepaalde toets kan slechts eenmaal worden herkanst.

5. Herkansingen moeten op het daarvoor nader te bepalen tijdstip schriftelijk bij de secretaris van het eindexamen worden aangevraagd.

6. De kandidaat is verplicht de herkansingen af te leggen op het tijdstip dat daarvoor wordt vastgesteld. Er is geen inhaalmogelijkheid.

7. Als de kandidaat een herkansing maakt geldt als definitief cijfer voor die toets:

- a. het hoogste van de twee behaalde cijfers, als het oorspronkelijke cijfer 5,4 of lager was,
- b. het voor de herkansing behaalde cijfer, als het oorspronkelijke cijfer een 5,5 of hoger was.

8. Wanneer een kandidaat is bevorderd na afname van een herexamen en dit herexamen betreft een herkansbaar schoolexamen voor een vak dat in het betreffende leerjaar wordt afgesloten kan de kandidaat de eindexamensecretaris verzoeken het herexamen tevens te laten gelden als herkansing. Daarmee vervalt één herkansing in de eerste periode van het volgend leerjaar.

Artikel 15: Beoordeling en cijfergeving

1. De examinerator drukt zijn beoordeling voor de afzonderlijke toetsen uit in een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10 en gebruikt zo nodig de daartussen liggende cijfers met één decimaal.
2. De examinerator bespreekt het gemaakte werk en de beoordeling met de kandidaten aan de hand van de gehanteerde beoordelingsnormen. Hierna ligt het door de kandidaat behaalde cijfer vast.
3. Het cijfer voor het schoolexamen is het gemiddelde (zoals aangegeven in het PTA van het betreffende vak) van de beoordelingen die voor de afzonderlijke toetsen zijn gegeven. Indien dit gemiddelde een cijfer van twee of meer decimalen is wordt dit cijfer afgerond op één decimaal, met dien verstande dat de eerste decimaal met één verhoogd wordt, als de tweede decimaal zonder afronding 5 of hoger is. (6,45 → 6,5 en 6,44 → 6,4)

Indien op het schoolexamen geen centraal examen volgt wordt eerst op één decimaal afgerond en vervolgens op hele eindcijfers. (6,44 → 6,4 → 6 en 6,45 → 6,5 → 7)

4. In afwijking van artikel 15.3 worden de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding beoordeeld met 'onvoldoende', 'voldoende' of 'goed'.
5. Voor kandidaten van het HAVO geldt:

Het combinatiecijfer bestaat uit het rekenkundig gemiddelde van de afgeronde eindcijfers voor het vak maatschappijleer en het profielwerkstuk. De vermelde eindcijfers voor deze onderdelen worden gemiddeld, vervolgens wordt het gemiddelde afgerond op het nabij liggende gehele getal (6,45 → 6 en 6,50 → 7). De eindcijfers van de onderdelen die deel uit maken van het combinatiecijfer staan ook apart op de cijferlijst vermeld.

Voor kandidaten van het VWO geldt:

Het combinatiecijfer bestaat uit het rekenkundig gemiddelde van de afgeronde eindcijfers voor de vakken maatschappijleer, algemene natuurwetenschappen en (voor individuele kandidaten) kcv en het afgeronde eindcijfer voor het profielwerkstuk. De vermelde eindcijfers voor deze onderdelen worden gemiddeld, vervolgens wordt het gemiddelde afgerond op het nabij liggende gehele getal (6,45 → 6 en 6,50 → 7). De eindcijfers van de onderdelen die deel uit maken van het combinatiecijfer staan ook apart op de cijferlijst vermeld.

Artikel 16: Bewaren van het schoolexamen

Opgaven van schriftelijke toetsen, beoordelingsnormen, het gemaakte werk en praktische opdrachten met betrekking tot het schoolexamen worden door de examinerator bewaard tot de kandidaat de in het examendossier (schooladministratie)

vastgelegde cijfers heeft kunnen controleren. Ten aanzien van de opgaven waaruit een toets bestaat kan de sectie beslissen dat kandidaten deze mogen behouden, na bespreking van het werk.

Artikel 17: Afsluiting van het schoolexamen

1. Aan het begin van elk schooljaar dienen de kandidaten zich schriftelijk akkoord te hebben verklaard met de in het voorgaande leerjaar behaalde cijfers en beoordelingen voor het schoolexamen. Indien bovenbedoelde verklaring niet tijdig is ontvangen, wordt aangenomen dat de kandidaat instemt met de verstrekte cijfers en beoordelingen.
Bij evidente fouten kan de school de vastgestelde cijfers en beoordelingen voor het schoolexamen herzien.
2. Nadat alle cijfers en beoordelingen voor het schoolexamen door de sectordirecteur zijn vastgesteld, deelt hij deze vóór het centraal examen schriftelijk aan de kandidaat mee.
3. Uiterlijk vijf schooldagen voor aanvang van het centraal examen dienen de kandidaten zich schriftelijk akkoord te hebben verklaard met de eindcijfers en -beoordelingen voor het schoolexamen. Indien bovenbedoelde verklaring niet tijdig is ontvangen, wordt aangenomen dat de kandidaat instemt met de verstrekte eindcijfers.

C. HET CENTRAAL EINDEXAMEN

Artikel 18: Organisatie van het centraal examen

1. Het centraal examen wordt afgenomen conform de artikelen 31 tot en met 45 van het examenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Enkele belangrijke punten daaruit zijn:
 - a. het centraal examen kent drie tijdvakken: het eerste, het tweede en het derde tijdvak;
 - b. een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na aanvang van de zitting tot die zitting worden toegelaten, de kandidaat levert zijn werk in op het tijdstip dat voor de andere kandidaten geldt;
 - c. een kandidaat die meer dan een half uur na aanvang van de zitting aankomt mag niet meer deelnemen aan die zitting; bij een geldige reden, ter beoordeling van de sectordirecteur, kan hij voor dit vak verwezen worden naar het tweede respectievelijk derde tijdvak;
 - d. als een kandidaat wegens ziekte of om andere gewichtige reden verhinderd is een bepaalde toets af te leggen op het gestelde tijdstip, stelt hij (of stellen zijn ouders of verzorgers, indien de kandidaat minderjarig is) de sectordirecteur of de secretaris van het eindexamen daarvan zo spoedig mogelijk, doch in elk geval vóór aanvang van de toets in kennis. Indien de kennisgeving mondeling geschiedt, dient deze zo spoedig mogelijk schriftelijk te worden bevestigd.
 - e. in geval van verhindering wegens ziekte kan de sectordirecteur of secretaris eindexamen eisen dat de kandidaat een medische verklaring van de behandelend arts overlegt. Indien de arts hieraan niet wil meewerken is de sectordirecteur bevoegd een controlerend arts te zenden.
 - f. indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de sectordirecteur, is verhinderd bij één of meerdere toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen in ten hoogste twee toetsen te voltooien;
 - g. indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van de staatscommissie zijn eindexamen te voltooien.
2. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan, met uitzondering van mededelingen die uitgaan van de landelijke examencommissie.
3. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen, het gemaakte werk als mede het gebruikte kladpapier blijven in het examenlokaal tot het einde van de toets.
4. Het werk wordt uitsluitend gemaakt op gewaarmerkt papier, verstrekt door of vanwege de sectordirecteur, tenzij door de centrale examencommissie ander papier is verstrekt. Dit geldt ook voor het gebruikte kladpapier.

5. Alleen hulpmiddelen waarvan het gebruik door de centrale examencommissie is toegestaan mogen door de kandidaat gebruikt worden. Deze hulpmiddelen dienen tijdig voor aanvang van de zitting gecontroleerd te worden.
6. Het werk wordt gemaakt met een (bal)pen, tenzij de aard van het werk het gebruik van een potlood wenselijk of noodzakelijk maakt. Het gebruik van correctievloeistoffen is niet toegestaan.
7. Gedurende het examen is het de kandidaat niet toegestaan, zonder toestemming van een toezichthouder het examenlokaal te verlaten.
8. De kandidaat is ervoor verantwoordelijk dat hij al zijn werk bij een van de toezichthouders inlevert aan het eind van de zitting.
9. De toezichthouders controleren aan het einde van de zitting of alle kandidaten het werk hebben ingeleverd.
10. De toezichthouders maken over het verloop van de zitting proces-verbaal op. Hierop noteren zij de absentes, eventuele onregelmatigheden, het tijdstip van vertrek van elke kandidaat. Elke toezichthouder tekent het proces-verbaal.

D. UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING

Artikel 19: Eindcijfer van het eindexamen.

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. Voor een vak met alleen een schoolexamen wordt eerst op één decimaal afgerond en vervolgens op hele eindcijfers.
(6,44 → 6,4 → 6 en 6,45 → 6,5 → 7)
3. Het eindcijfer voor een vak waarin zowel schoolexamen als centraal examen wordt afgelegd is het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Is het gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt het, indien het eerste cijfer achter de komma een 5 of meer is, naar boven afgerond en indien dit een 4 of minder is naar beneden afgerond.
4. Het eindcijfer voor het combinatiecijfer is het rekenkundig gemiddelde van de vakken die betrokken zijn bij het combinatiecijfer. Voor de havo maatschappijleer en het profielwerkstuk, voor het vwo maatschappijleer, algemene natuurwetenschappen, het profielwerkstuk en (voor individuele kandidaten) kcv. De op de cijferlijst vermelde eindcijfers voor deze onderdelen worden gemiddeld en afgerond op het nabij liggende gehele getal. (6,45 → 6 en 6,50 → 7)

Artikel 20: Vaststelling uitslag.

1. De sectordirecteur en de secretaris van het eindexamen stellen, nadat de examinatoren de cijfers hebben gecontroleerd, de uitslag van het examen vast met inachtneming van artikel 20.2.
2. **Artikel 20.2 geldig voor examenjaar 2012**
De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd en het centraal examen voor alle vakken heeft afgelegd is geslaagd als voldaan is aan onderstaande drie voorwaarden:
 1. **Het gemiddelde cijfer voor het centraal schriftelijk examen een 5,5 of hoger is.**
 2. a. alle eindcijfers 6 of hoger zijn, of
b. er 1x5 is behaald en voor de overige vakken een 6 of hoger, of
c. er 1x4 is behaald en voor de overige vakken een 6 of hoger,
waarbij het gemiddelde tenminste 6,0 is (dit betekent dus 2 compensatiepunten),
of
d. er 2x5 is behaald en voor de overige vakken een 6 of hoger,
waarbij het gemiddelde tenminste 6,0 is (dit betekent dus 2 compensatiepunten),
of
e. er 1x5 en 1x4 is behaald en voor de overige vakken een 6 of hoger,
waarbij het gemiddelde tenminste 6,0 is (dit betekent dus 3 compensatiepunten).
 3. De vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding beoordeeld zijn als "voldoende" of "goed".
Het combinatiecijfer wordt bij de uitslagbepaling betrokken als een examenvak.

Een eindcijfer van een 3 of lager op de cijferlijst betekent dat de kandidaat niet geslaagd is. Dit geldt ook voor de verschillende onderdelen die meewegen in het combinatiecijfer.

Als één van de onderdelen van het combinatiecijfer een 3 of lager is, is de kandidaat niet geslaagd, zelfs als het combinatiecijfer een 6 of hoger is.

De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd en niet voldoet aan de genoemde voorwaarden is afgewezen, behoudens de mogelijkheid tot herkansing bedoeld in artikel 21.

2. Artikel 20.2 geldig vanaf examenjaar 2013

De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd en het centraal examen voor alle vakken heeft afgelegd is geslaagd als voldaan is aan onderstaande vier voorwaarden:

1. **Het gemiddelde cijfer voor het centraal schriftelijk examen een 5,5 of hoger is,**
2. a. alle eindcijfers 6 of hoger zijn, of
b. er 1x5 is behaald en voor de overige vakken een 6 of hoger, of
c. er 1x4 is behaald en voor de overige vakken een 6 of hoger,
waarbij het gemiddelde tenminste 6,0 is (dit betekent dus 2 compensatiepunten),
of
d. er 2x5 is behaald en voor de overige vakken een 6 of hoger,
waarbij het gemiddelde tenminste 6,0 is (dit betekent dus 2 compensatiepunten),
of
e. er 1x5 en 1x4 is behaald en voor de overige vakken een 6 of hoger,
waarbij het gemiddelde tenminste 6,0 is (dit betekent dus 3 compensatiepunten),

3. **Voor de eindcijfers van de vakken Nederlands, Engels en wiskunde tenminste twee eindcijfers 6 of hoger zijn, en geen cijfer lager dan 5.**

Voor leerlingen zonder wiskunde geldt dat voor de vakken Nederlands en Engels tenminste één van de eindcijfers 6 of hoger moet zijn, en geen cijfer lager dan 5.

4. De vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding beoordeeld zijn als "voldoende" of "goed".

Het combinatiecijfer wordt bij de uitslagbepaling betrokken als een examenvak.

Een eindcijfer van een 3 of lager op de cijferlijst betekent dat de kandidaat niet geslaagd is. Dit geldt ook voor de verschillende onderdelen die meewegen in het combinatiecijfer.

Als één van de onderdelen van het combinatiecijfer een 3 of lager is, is de kandidaat niet geslaagd, zelfs als het combinatiecijfer een 6 of hoger is.

De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd en niet voldoet aan de genoemde voorwaarden is afgewezen, behoudens de mogelijkheid tot herkansing bedoeld in artikel 21.

3. Zodra de uitslag volgens artikel 20.2 is vastgesteld, deelt de sectordirecteur deze tezamen met de behaalde eindcijfers aan iedere kandidaat mede. Hij maakt daarbij melding van het bepaalde onder artikel 21.

Artikel 21: Herkansing

1. De in artikel 20.3 bedoelde uitslag is de definitieve indien de kandidaat geen gebruik maakt van zijn recht op herkansing.
2. De kandidaat heeft het recht in het tweede tijdvak deel te nemen aan de herkansing van het centraal examen in één vak dat bij de bepaling van de uitslag is betrokken. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.

3. De kandidaat doet schriftelijk verzoek tot herkansing aan de sectordirecteur vóór een door de sectordirecteur te bepalen dag en tijdstip.
4. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld op grond van het bepaalde in artikel 20.2.

Artikel 22: Diploma en cijferlijst

1. De sectordirecteur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een lijst uit waarop zijn vermeld: de cijfers voor het schoolexamen, het combinatie cijfer, de cijfers voor het centraal examen, de eincijfers voor de examenvakken, de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk, de beoordeling van het profielwerkstuk en de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding, alsmede de uitslag van het eindexamen.
2. De sectordirecteur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma en een cijferlijst uit. Op de cijferlijst zijn alle vakken vermeld die bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken. Duplicaten van diploma's worden niet uitgereikt.
3. De sectordirecteur en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.

E. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 23: Bewaren examenwerk

Het werk van het centraal examen der kandidaten, de lijsten van de cijfers en de processen verbaal worden gedurende zes maanden na vaststelling van de uitslag van het eindexamen bewaard door de sectordirecteur, alsmede een volledig stel van de bij het centraal examen gebruikte opgaven, ter inzage voor belanghebbenden. Daarna wordt het gemaakte werk vernietigd.

Artikel 24: Afwijking wijze van examineren

Op grond van artikel 55 van het Eindexamenbesluit kan de sectordirecteur een afwijkende wijze van examinering toestaan.

1. Als een kandidaat een objectief waarneembare lichamelijke handicap heeft, kan de sectordirecteur toestaan dat de kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de sectordirecteur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd.
2. Als een kandidaat een niet objectief waarneembare handicap (zoals dyslexie) heeft, kan de sectordirecteur toestaan dat de kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. Hierbij is een deskundigenverklaring nodig, opgesteld door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog. Aanpassing van de wijze van examineren kan alleen worden toegestaan voor zover daarvoor door de deskundige een voorstel is gedaan of als de aanpassing aansluit bij de begeleidingsadviezen van diezelfde deskundige. De sectordirecteur doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
3. Het bevoegd gezag kan toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde of tot enig vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens het Eindexamenbesluit.
Voor zover wordt afgeweken van de voorschriften wordt deze afwijking medegedeeld aan de inspectie. De afwijking kan voor zover het het centraal examen betreft slechts bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten (gebruik van een elektronisch woordenboek is niet toegestaan).
4. Het bevoegd gezag van een dagschool kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van kandidaten die in het laatste leerjaar langdurig ziek zijn en ten aanzien van kandidaten die lange tijd ten gevolge van bijzondere van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheden niet in staat zijn geweest onderwijs in het laatste leerjaar te volgen het eindexamen gespreid over twee schooljaren wordt afgenomen. De kandidaat kan in elk van de twee examenjaren één herkansing doen. De kandidaat moet om te kunnen slagen voldoen aan de voorwaarden gesteld in artikel 20.2 a t/m f.

Artikel 25

In alle gevallen waarin dit examenreglement niet voorziet, beslist de sectordirecteur in overleg met de secretaris van het eindexamen.